

Stoppa adoptionerna från Korea till Sverige! (ur *Socialpolitik* 3-4/2003)

I år är det exakt femtio år sedan Koreakriget avslutades och adoptionen av koreanska barn till västvärlden inleddes. Sedan dess har mer än 150 000 barn adopterats bort till ett 15-tal västländer varav 9000 till Sverige. Fortfarande lämnar 2500 barn årligen Korea av vilka något mer än hundratalet hamnar i Sverige.

Under 1950-talet dominerade barn till amerikanska soldater som adopterades bort för att undgå social stigmatisering. Under 1960- och 70-talen adopterades de barn bort som övergavs i samband med landets brutala industrialisering med allt vad det innebar av storfamiljens sammanbrott och det sociala kaos som uppstod i de snabbt växande storstäderna. Från 1980-talet har dock majoriteten utgjorts av barn till ensamstående och ogifta mödrar med en alltmer sjunkande medelålder.

Faktum är att inget annat land har i modern tid sänt iväg så många av sina medborgare för internationell adoption som just Korea, medan Sverige med sina 45 000 utlandsadopterade är det land i världen som proportionellt sett tagit emot flest utländska adoptivbarn. För Koreas del har internationell adoption genom åren kontinuerligt använts i avsaknad av ett socialt välfärdssystem som ett sätt att lösa de problem som uppstod i samband med landets blixtnabba utveckling från ett krigshärjat och fattigt land till en modern industrination, medan det för Sveriges del hela tiden har setts som ett sätt att skapa en familj för ofrivilligt barnlösa.

Idag är Korea sedan flera år tillbaka medlem i rikemansklubben OECD i egenskap av ett av världens 20 rikaste länder efter att framgångsrikt ha tagit sig ur Asienkrisen, och dessutom ledande inom IT-industrin. Av de 20-tal ursprungsländer som idag fortfarande praktiserar internationell adoption, däribland Colombia, Etiopien och Thailand, sticker landet ut med sin höga materiella standard. Det råder med andra ord inga tvivel om att Korea idag har alla ekonomiska möjligheter att ta hand om alla sina barn. Det finns en överhängande risk att den fortsatta utlandsadoptionen stigmatiserar Korea och förhindrar livsviktiga utländska investeringar, turism och allmän goodwill när bilden av landet i många västländer fortfarande domineras av adoptivbarn som naturligt framkallar associationer till krig, fattigdom, social oro, korruption och diktatur.

Den absoluta majoriteten av de 2500 barn som fortfarande adopteras bort utomlands har unga ensamstående kvinnor som mödrar, i allmänhet universitetsstudenter från medelklassen, vilka diskret göms undan på mödrahem för att föda och överge sina barn i lönnedom. Denna unkna patriarkala syn som skambelägger ensamstående mödrar och deras utomäktenskapliga barn var även den allmänna i Sverige fram tills mitten av 1960-talet vid en tidpunkt när inhemsk adoption av svenska barn omfattade över tusen barn per år. I Sverige bröts detta tankesätt vid slutet av 1960-talet i och med att kvinnors rättigheter stärktes och ensamstående kvinnors möjligheter att behålla sina barn garanterades genom olika statliga åtgärder, och idag har vi till och med nått en situation där majoriteten av alla barn som föds i landet rent tekniskt kan betecknas utomäktenskapliga. Att vara ensamstående mor i Sverige är helt enkelt inget konstigt

alls, och ingen skulle idag komma på tanken att ta ifrån dessa mödrar sina barn och adoptera bort dem.

I år tillträdde en ny president i ett demokratiskt och modernt Korea som är långt från den fattiga militärdiktatur landet var känt som fram till slutet av 1980-talet. I samband med valkampanjen krävde landets socialarbetare att den statliga budgeten för social välfärd måste öka från ynka tio procent till minst det dubbla, då det sociala arbete som utförs faller på frivilligorganisationer. Det är bara att hoppas att president Roh Moo Hyun inte bara kommer att tillmötesgå detta rättmätiga krav om landet ska kunna räknas en fullvärdig avancerad industrination och åtnjuta internationell respekt av världssamfundet, utan också inom en snar framtid helt avskaffar den sedan länge anakronistiska utlandsadoptionen samtidigt som ensamstående mödrars rättigheter och möjligheter att ta hand om sina barn stärks.

Med allt detta som bakgrund ter det sig som synnerligen osmakligt att Sverige fortsätter att sanktionera och legitimera en sådan gammaldags syn på ensamstående kvinnor och utomäktenskapliga barn genom att adoptera från Korea. Efter ett halvt sekel är Korea idag ett helt annat land med helt andra möjligheter och en helt annan framtid än det var vid vapenstilleståndet 1953, och framför allt är koreanerna idag definitivt mogna att ta hand om sina egna barn. Sverige borde därför arbeta aktivt genom internationella organ för att få Korea att stärka kvinnors och andra svaga gruppers rättigheter i landet. Slutligen bör NIA, Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor, snarast möjligt ta ifrån Adoptionscentrum, den svenska adoptionsorganisation som handhar adoptionerna från Korea, licensen för adoption från Korea om svensk politik gentemot den så kallade Tredje världen ska förtjäna att kallas koherent i linje med de mänskliga rättigheter och den jämställdhetspolitik Sverige hyllar samt ta barnkonventionen på allvar.

Tobias Hübinette

Doktorand i koreanska vid Stockholms universitet med den koreanska adoptionsfrågan som ämne